

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERȚIUNILE

se primesc la admini-
stratie.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-

ROMÂNUL

Acționari și deponenți.

Ordinațiunea min. 130/1915 și bilanțul băncilor noastre.

De Dr. P. Cioban.

Chestiunea bilanțurilor, adunărilor generale, și a dividendei a fost discutată și la noi în ziare și în „Revista Economică”, fără însă ca această discuție să fi avut un rezultat mulțumitor și fără a ne fi dat vre-o îndrumare practică prin care s'ar putea evita nemulțumirile mai ales a deponenților. Toată discuția de până acum s'a mărginit la stabilirea dividendei, limitată sau nelimitată, și la cursul efectelor cotate la bursă.

Trebue însă să știm că, chestiunea bilanțurilor și a adunărilor generale din anul acesta nu stă în legătură numai cu *dividenda* acționarilor, ci și cu depunerile publicului nostru. Pe lângă acționari au un rol deosebit de mare la noi deponenții.

Această strânsă legătură a devenit importantă pentru deponenți prin moratorul e-dat de guvernul țării.

De aceea chestiunea nu este rezolvită nici după apariția ordinațiunii min. de sub Nrul 130/1915, edată în 14 Ianuarie 1915, dela care ordinațiune aștepta „Revista Economică” deslegarea problemei. Ordinațiunea amintită nu numai că nu limitează dividendă, dar nici nu se ocupă cu această chestiune, ci se mărginește numai a decreta, că: 1 § direcțiunea societăților pe acții și a tovărășiilor este îndreptățită a convoca adunarea generală pe oricare zi din cele 6 luni cari urmează după încheierea anului de gestiune întrucât după statute ar trebui convocată și ținută

mai de timpuriu, iar dacă aceste 6 luni ar expira înainte de 30 Iunie 1915, atunci adunarea generală se poate amâna până la 30 Iunie 1915.

În acest §. deci este determinat numai timpul în care se pot ținea adunărilor generale pentru *controlarea socoților, stabilirea bilanțului și împărțirea profitului*.

În §-ul 2 stabilește cursul acelor efecte, cari sunt cotate la bursă și cari în ziua ultimă a anului trecut au fost lipsite de curs decretând că aceste efecte se vor lua în bilanț în cursul avut în 25 Iulie, sau a zilei precedente, în care a fost notat cursul lor cel din urmă.

Alte dispozițiuni esențiale nu conține această ordinațiune și astfel, speranța noastră, că guvernul ne va da posibilitatea să rezolvim problema bilanțului și a dividendei și că la umbra ordinațiunii se va putea scuti ținuta băncilor a fost deșartă.

Rămâne deci ca băncile noastre să chibzuiască și să rezolve această chestiune cu multă precauțiune și înțelepciune.

Acele bănci, cari au profit, vor plăti de sigur dividendă. Indată însă ce adunarea generală hotărăște plățirea nelimitată a dividendei, se naște întrebarea, că oare de ce să fie acționarii mai favorizați decât deponenții? De ce capitalul acționarilor să fie mai lichid și mobil decât depunerile deponenților? Știm bine, că moratorul limitează la minimum dreptul deponenților asupra depunerilor, astfel că deponenții nu au drept să pretindă din depunerile lor mai mult decât cota minimală stabilită în moratir. Dacă adunarea generală decide și se obligă să plătească acționarilor dividendă și are atâția bani disponibili că imediat să și lichideze acționarilor dividendă,

atunci nu e just și echitabil ca să nu plătească deponenților lipsiți suma depusă, ori cea abzisă! Pe lângă considerații de dreptate și echitate mai sunt și alte considerații de ordin real.

Se poate întâmpla anume, că bilanțul făcut pe baza ordinațiunii ministeriale să se adeverească ulterior *de nereal*, adică ulterior se va constata, că hârțiile de valoare luate în bilanț în cursul decretat de minister să fie devalvate, pretențiunile, cari s'au luat în bilanț în suma lor originală, să fie pierdute și valoarea realităților — mai ales la băncile, cari se ocupă cu astfel de afaceri — să se piardă ori micșoreze, și astfel se pierde o parte din capital, în urma cărei pierderi unele bănci vor lichida!

Ce urmează din această stare? Urmează că acționarii au primit dividendă, dobânda lor după valori și profituri neexistente și, astfel, au detras o parte din averea societății și consumă în pace această dobândă în acel timp, când deponenții stau cu cartea de depuneri în mână fără a putea zice ori face ceva!

Dividenda plătită nu se mai poate cere înapoi, adică §-ul 167 al legii comerciale nu permite ca societatea ori creditorii să silească pe acționari a restitui sumele luate ca dividendă, cu toate că aceasta s'a plătit după valori neexistente și devalvate.

Plățirea dividendei în cazurile acestea poate avea urmări păgubitoare pentru creditorii băncilor și în prima linie pentru deponenți, care împrejurare va face să se nască o gelosie ori invidie între acționari și deponenți, ba chiar și neîncrederea se poate ușor furișa în sufletul deponenților.

Durerea unei mame.

— Nuvelă. —

II.

Era prin Iulie 9... O căldură arzătoare apăsa aerul, încălzea trotuarul. Străzile erau pustii; câte-un vânt, ce nu știai de unde vine, ridica praful, învăluia pomii, ce semănau unor palmieri ai pustiului, orbea pe ordonanțe și servitoare cari veneau să ia apă dela cișmeaua din Meidan. Trăsuri, la care erau înhamăți câte doi cai slabi, răscoleau praful străzei, lăsându-l în urmă într'un nor, în care se zbuciumau par'că mii de suflete învinse de mizerie. Birjarii țipau de pe capre țărănilor ce nu vedeau din cauza pânzei de praful. Era un vuet, o învălmășeală de glasuri, strigăte, scrășniri de roți, răsărite par'că din adâncul unui infern, în care se chinuiau sufletele celor condamnați a trăi în veacul al douăzecilea în cuibul acela de sărăcie și boală.

Scripcă era judecător de vacanță și îl vedea de multe ori pierdut prin norul de praful, ca într'un pustiul îndepărtat. Sufletul său chinuit de fantoma dreptății nu se revoltase niciodată contra stăpânirii, care plecase demult la băi ori se ascundea ca să nu-și umplă ochii de praful răscolit par'că de un vânt blestemat.

În ziua de 22 Iulie mergea spre tribunal socotind câte zile mai erau până la 1 August, când voia să plece la Slănic. Gândea totodată la banii, ce trebuia să-i cheltuiască, la griile și năcazurile femeii lui, la multe alte și nimic nu se lămură în mîntea lui. Soarele se ridicase în înaltul cerului. La cafeneaua „Centrală” corturile erau trase spre trotuar, la mese steteau bătrânii cunoscuți ai orașului, jucau table, sorbeau dintr'o cafea, slobozeau câte-un val de fum din lulele de cires scobite cu măiestrie și îndopate cu tutun și scrum.

Scripcă zări printre ei pe Conu Neculai, un grec, rătăcit de pe malurile Mediteranei, unde Solul zace închis într'un burduf uriaș, ca un sălbatec învins...

— Bună dimineața, coane Neculai, saluta Scripcă.

— A, buna dimineața, Kire... răspuse glasul potolit, mângăitor a lui Conu Neculai, cu obrăjii supti de boală, cu mustățile îngălbenite ca un chilimbar de preț.

— A ce mai face Aglăița, Lorica, Mișulica?...

— Voinici toți, coane Neoulai, răspuse judecătorul pe un ton politic.

Scripcă avea o mlădiere femeiască în glas, ca să micșoreze distanța dintre el și conu Neculai, pe care ori ce spirit de elită ține s'o respecte.

Conu Neculai Izerkopol ținuse câteva moșii în arendă, chiema pe atunci prietenii la el, lăsa vinul să curgă din butoaie fără măsură, iar acum rămase să trăiască din câțiva lei scoși dela datornici, după ce-i risipise cu multă nepăsare. Avea în sufletul său chinuit de grija zilei ce mâine milă pentru nemernicia unora, dragoste pentru un om de caracter și conștiință. Trăia din amintiri și uita de multeori prezentul. Gândea la tainele viitorului cu nepăsarea unui om, ce-ș crede aproape sfârșitul. Spera că moartea îi va curma firul negru al vieții și al mizeriei...

Scripcă îl salută și plecă spre tribunal. Pe scările palatului se întâlni cu „Instructorul”, un bărbat tânăr, de 30—35 ani. Era străin în oraș și locuia la hotel. Visa o căsătorie norocoasă ca un loz de loterie și de aceea poate își pomada mereu părul, își pudra obrăjii palizi, își potrivea musteța. Era vesel, ca și cum atunci cucerise o inimă de femeie. De altfel, aerul de cuceritori și învingători ai săgeților trimise de năpraznicul Cupidon, îl au toți bărbații liberi, cari visează o fericire târzie. Sufletele lor chinuite până atunci de fiorii examenelor și a vieții sărace de studenți pribegi prin mansarde, se schimbă ca prin farmec și seamănă unor porumbel ce rotesc într'un amurg de vară, ca să-și aprindă strălucirea penelor la ultima rază de soare ce apune...

Chiar dacă bilanțul ar fi făcut cu cea mai mare precauțiune, corectitate și bunăcredință, și dacă valorile luate pe baza ordinațiunii ministeriale nu s'ar devalva, și în cazul acesta afacerea aceasta trebuie rezolvită.

Revista juridică „Jogtudományi Közlöny” propune pentru deslegarea justă a acestei afaceri acea modalitate, ca adunarea generală să hotărască ca și dividenda acționarilor să fie pusă sub aceleași restricții, ca și depunerile asupra cărora se extinde moratoriul. Adecă, dacă pe baza bilanțului făcut în aceste vremuri nesigure se arată un profit, să se hotărască dividenda, dar plățirea ei să se efeituiască numai după terminarea războiului, adecă după expirarea moratoriului, când depunerile vor fi eliberate de sub cătușele moratoriului. În acest chip și pe lângă o astfel de hotărâre a adunării generale se mărește încrederea publicului față de societate și se pune capăt oricărei bănuieli și invidii între acționari și deponenți, iar de altă parte acționarii devin și ei creditorii băncii cu suma dividendei votată de adunarea generală.

Dacă însă banca nu voeste a decide în forma aceasta, atunci abdică de beneficiul dat de moratoriu și plătească depunerile, iar dacă nu se poate supune la astfel de obligamente — din motivul că ar fi mulți deponenți, cari își vor ridica banii — atunci nu plătească dividendă. Astfel de ordinațiune s'a dat în Franța cu privire la plățirea dividendei și a depunerilor, și astfel de dispozițiuni s'au cerut și din partea publicului dela guvernul țării noastre. Intru cât guvernul țării nu a edat încă astfel de ordinațiune, băncile au drept prin adunarea generală să aducă ele astfel de hotărâri pe baza cărora suma dividendelor să așezează sub un astfel de moratoriu, ca și pretențiunile câștigate înainte de 1 August 1914.

Impărțirea ajutoarelor pe seama celor rămași acasă.

Arad, 25 Ianuarie.

Deodată cu tvirea timpurilor extraordinare, în țara noastră, în teorie, a încetat deosebirea între diferitele neamuri ale

țării. Aceasta se vede mai ales la împărțirea ajutoarelor celor rămași acasă fără sprijin pe urma mobilizării.

Este ordin ministerial, în care se prevede ajutor dela stat pentru toți aceia cari pe deplin sau în parte au fost susținuți de către cei plecați în războiu; se prevede și suma ajutorului. Către cele lipsite, respective propunerile pentru ajutoare le fac comisiunile comunale prin protopretori (făbri). În mamele antistiilor comunale lucrează notarii singuri, fără a mai întreba pe primari. De vreme ce între notari și protopretori avem puțin români, în satele noastre numai foarte puținii primesc ajutorul contemplat de lege

Greșala e că propunerile pentru ajutoare le fac notarii singuri, nu reprezentantele comunale, eventual comisiuni compuse din toți factorii intelectuali aflători în comună.

Astfel se poate nega, că cei rămași acasă ar fi fost baremi în parte susținuți de cei înrolați și se pot lipsi de ajutor familiile, cari nu numai ele flămânzesc, dar neputând plăti dările, aduc în situație grea și comunele noastre bisericesti, cari susțin școli. Căci — o altă greutate — plățile învățătorilor mobilizați sunt a se pune în curgere fără greș, iar de suplinirea învățătorilor tot parohiile noastre trebuie să se îngrijască. De ce n'ar putea primi, baremi în parte, și familiile învățătorilor, ajutor dela stat?

Crăciunul răniților.

In Deva.

În vreme ce pe câmpul de luptă se vărsa din belșug ploaia de gloanțe și satele erau învăluite în pară și fum, iar rudele și frații noștri vor fi roșind cu sângele lor câmpul de luptă — aici, la noi, la adăpost de bubuitul tunurilor, am prăznuit Nașterea Domnului cu creștinească vrednicie, aducând prinusul nostru de dragoste și mângâiere acelora, cari s'au reîntors vulnerați și istoviți din luptă.

La inițiativa prezidentei „Reun. fem. rom.” din comitatul Hunedoarei, dna Elena Hossu-Longin, s'a colectat prin doamnele române o considerabilă sumă; „Crucea roșie” din loc încă a dat Reuniunii o sumă de 500 cor. fiindcă la colecta pentru darurile de Crăciun catolic și noi Români contribuim — astfel s'a comandat cozonaci, cutii cu țigarete, bere, fructe și multe alte mărușuri trebuitoare.

Din Bălța, dela dna Elena Moldovan și alte doamne române încă a sosit pe acea zi chifle cu nuci, iar o soră de caritate din Budapesta a trimis asemenea țigarete, pantofi etc.

date, cifre, într'o învălămășeală, peste care scânteiază uneori raza înțelegerii.

Legea își găsește în ei interpretii cei mai conștiincioși, viața însă nici unul. Privesc cu nepăsare femeia, care divorțează plângând fericirea pierdută, nu simt fiorii necunoscutului când văd vâlul de doliu, ascunzând chipul unei mame-tutrice. Par niște demoni ce rād de viață câteva ore cât sunt în exercițiul funcțiunii, ca să plângă apoi mai dureros și să simtă răzbu-narea supremă a durerii...

Grefierul observă la judecător o plictiseală și o durere ascunsă.

— Sunteți cam indispus, dle judecător? întrebă el pe un ton politicos și intim tot odată.

— O durere de cap, m'a găsit din senin... din cauza căldurei cred...

— Adevărat, o fi 30° deasupra lui zero.

— Mai mult! Tropical!

— La băi, la aer, dle judecător complectă grefierul râzând mulțumit.

— De unde bani, dracu să-i ia, răspunde amărât Scripcă.

Judecătorul trecu prin grefă, primi salutarile respectuoase aproape umilite ale funcționarilor, ce-și amăgesc durerea vieții cu scrâșnitul condeiului, ascuțit ca un țipet de desnădejde, înăbușit alteori cu un oftat stăpânit. Scripcă răspunde celui ce lucră „Jurnalele” și arăta oarecare pricepere. Privi spre registratorul îmbătrânit, cu fața crispată de urmele anilor, ce se adânceau și se suceau ca niște cifre

Sala spitalului era plină de lumă; au luat parte și notabilități precum și d. comite suprem Mara cu dna, vicecomitele Csulay, directorul școalei reale Göllner și multe doamne din societatea distinsă a orașului.

După ce d. protopop Dr. I. Dobre rostise o rugăciune, a adresat ostașilor o prea frumoasă cuvântare, amintindu-le de proverbiala credință dinastică a Românilui, îndemnându-i totodată la cucernicie.

D. Circa, medic militar încă li-a vorbit cu elan ostășesc, insuflând îmbărbătare în sufletul lor obosit — zicând cu poetul: „Că Românul are șapte vieți”.

Apoi a cântat corul mixt, condus de preotul Cure, câteva colinde. Se simția, ca un suflu tainic prin sală ce mișca inimile celor prezenți.

În urmă s'au împărțit darurile; 412 răniți au primit câte un pachet mărișor. Totodată li s'a dăruit și cărți de rugăciune, iconițe și medalioane cu chipul „Preacuratei fecioare de Prislop” sfințite de însuși cuviosul stareț al acestei mănăstiri.

Această serbare s'a repetat ne rând la toate trei spitalele din loc, așa că dela 3 ore, până la 6 seara abia s'a terminat.

Publicul a urmat în toate trei locurile preoților, Reuniunii și colindătorilor.

Iar „Reuniunii femeilor române” care cu o zi înainte de Ajun, a ridicat pom și în școala confesională română, împărțind și acolo daruri copiilor săraci, îmbrăcăminte caldă etc. — poate fi mulțumită în sufletul său, căci nobilă faptă a săvârșit.

Correspondent.

In Oravița.

Pe când soldații români pe câmpiile și văile bătrânei Europe își varsă sângele pentru tron și patrie, tot atunci femeia română își arată sublimitatea inimei, când acasă caută a alina durerile celor răniți de gloanțe și tempestăile vremii, par'că voind a striga ferm și tare lumii întregi, că acest neam e vrednic de altă soartă. — Cu ocaziunea Nașterii Domnului, femeile române din Oravița necunoscând „truda și sudoare” s'au nizuțit fiecare după putință să-și dea tributul pe pomul lui Moș Crăciun. Așa că în seara ajunului descăr-cându-și Moș Crăciun carul, s'a putut vedea dărnicia Românilui și coloritul Crăciunului românesc — cu colaci, coaste și cărnați — de cari vor povesti la ai lor Bosniicii și Sârbii din Bosnia, cari au avut norocul de a fi în lazaretele de sub conducerea damelor române din loc. Văzând feciorii atenția deosebită au plâns de bucurie și plângeau fără deosebire de naționalitate. Alături pe un pat plângea un bucovinean din jurul Câmpulungului, căutam să-l mângâi, îmi spunea că nici el singur nu știe de ce plânge, din cauza acestor clipe sărbătorești, sau de dorul casei... Când am auzit cuvântul casă, pe neobservate mi-am șters o lacrimă și din cauza emoțiunii ne mai putând

— Ura, Scripcă strigă, vesel Radivon.
— Bună ziua, răspunde Scripcă, întinzând mâna.

Radivon zâmbea, vrăjit parcă de farmecul unei femei. Asemeni unui iluzionist, care zâmbește prin vis, când împărăția fără hotar a fericirii inchipuite se deschide, surâdea el mereu. Părea un actor, care învață rolul unui marchiz fericit și înamorat.

Scripcă se despărți de Radivon și intră în camera de deliberare. Chemă pe ajutorul de grefă, Constantinescu, îi corectă câteva hotărâri. Constantinescu avea o figură slabă, anemică, încadrată de o barbă neagră. Pleca privirea obosită spre scrisul mărunț, înșirat în nopți de nesomn, urmărea cum judecătorul ștergea, corecta tăind simetria rândurilor... Slovele lui regulate se destrămau ca firele unei pânze, la care lucrează înzădar o fecioară palidă. Se cutremura de fiorii muncii noi, dar nu spunea nimic, ci asculta explicațiile lui Scripcă. Grefierul intră. Scripcă îl întrebă de niște recipise și dosare ce avea să vină de undeva. Arseni era un bărbat gras, cu mișcări măsurate. Ochii îi scânteau șireți, îndărătul ochelarilor verzi. Era conștient de ceia ce mintea lui putea să înregistreze. O putere necunoscută de a memora se trezește în oamenii aceștia, ce funcționează ca niște mașini perfecte. Privesc în interiorul unui tribunal, ca niște cicopi, ce veghiază cu un singur ochiu toată frământarea lumii. În mintea lor se resfrâng, ca ntr'o oglindă, fapte,

fantastice. Judecătorul pricepea truda degetelor pătate de cerneală și vedea, ca într'un șir de oglinzi magice, sufletele lor curate, jertfite dureri și unei munci brute.

Eși, primind salutarile aprodului, îmbrăcat în uniformă și porni pe aleea din fața palatului, spre grădină.

Simți nevoia unei mișcări și de aceea porni în pas grăbit. Fantoma unui gând chinuitor părea că-l urmărește și-i brobona fruntea de sudoare. Gonit de fantasma ce se ridica din adâncul ființei sale, grăbea sunându-și pași pe trotuar, într'un ritm înfiorător. Nu avusese nici un proces și nu putea să-l chinuiească fantoma dreptății. Un ce misterios, fatal, care precedă numai o schimbare, o catastrofă, un doliu, îi apăsa sufletul chinuit ca un pescăruș, ce taie creștele de spumă ale valurilor, vestind furtună. Ea o sentință a soartei, ce urma să-l execute într'un mod îngrozitor!...

Intră în grădina publică, scoase pălăria de panama, rătăci pe alee, ca un visător, ce merge alături cu muza nevăzută.

O pasăre cerca o melodie, dar el n'auzia. Frunzișul arimilor șoptea discret, ca o rochie de mătase, judecătorul înghitea numai aerul, gândea la un ce, pe care el însuși nu-l putea lămuri și rătăcea mereu pe alee...

(Va urma)

vorbi am trecut mai departe... Feciorii cu lacrimile în ochi cântau Nașterea și diferitele colinde a căror acorduri își vorbeau de vremuri de altădată. După terminarea cântecelor de stea, drăgălașele dsoare Hermina Perian și Ofelia Pavlović, cu un sentiment profund au interpretat la pian câteva din doinele noastre, storcând admirația asistenților și cauzând plăcere nespuse feciorilor, cari la acordurile dulci își reaminteau casa și moșia.

Aranjarea acestor momente sărbătorești i se pot atribui cu drept cuvânt doamnei Mărginean adevărata mamă a răniților din loc, care împreună cu gentila dsoară Alexandrina Tăran și cu susamintitele domnișoare înțelegând rolul femeii în zile de restriște și-au dat și își dau toate silințele pentru a îndulci zilele celor, cari după suferințele îndurate așteaptă ivirea unei zori de mai bine.

T-o.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 23 Ianuarie. — În Polonia, în Galitia occidentală și în Carpați n'a avut loc nici un eveniment mai important. În unele puncte decurg lupte între artilerii, de altcum e liniște. În Bucovina de sud atacurile Rușilor îndreptate împotriva pozițiilor noastre, s'au terminat ieri cu reocuparea Cărlibabei și a înălțimilor ce dominează orașul, de către trupele noastre. Rușii s'au retras având pierderi mari. Incercările dușmanului de a câștiga teren dincoace de Iacobeni și Cărlibaba au eșuat astfel deplin.

Berlin, 23 Ianuarie. — Dela cartierul principal german se anunță: Piloți dușmani au aruncat ieri bombe la Gent și Zeebrougge, dar fără nici un rezultat.

Dușmanul ne-a atacat ieri după amiază spre nord dela tabera din Chalons, între Souain și Perthes, dar focul artileriei noastre a înfrânt atacul dușmanului. Dușmanul s'a retras refugiindu-se în tranșeele lui.

În pădurea Argonnes trupele noastre au ocupat, spre apus dela Fontaine a Mitte, o poziție a dușmanului, făcând prizonieri 3 ofițeri și 247 feciori și capturând 7 mitraliere. Spre nordost dela Pont a Mousson am respins 2 atacuri ale Francezilor cauzându-le mari pierderi. În luptele ce le-am dat pentru reocuparea tranșeele noastre am luat dela Francezi, din 21 Ianuarie până azi, 7 tunuri și o mitralieră.

La Wiesenbach i-am respins pe vânătorii alpini, iar atacurile repetite făcute noaptea de dușman împotriva Hartmans-Weilerkopf au fost fără rezultat.

Berlin 23 Ianuarie. — Dela cartierul principal german se anunță: În Prusia orientală nu e nimic nou. În Polonia de nord, în ținutul dela Schasnysz am respins atacul fără importanță al dușmanului. Din localitățile Blino și Gojrk i-am alungat pe Ruși. Trupele mai mici rusești cari înaintau spre Spital-Gorni le-am constrâns să se retragă.

Ofensiva noastră pornită împotriva zonei Bzura a progresat. În ținutul dela Rawa și spre apus dela Chenciny decurg lupte vii între artilerii.

Budapesta, 24 Ianuarie. — Pe fronturile din Galitia și Polonia nu e nici o schimbare. În unele zone au avut loc duhuri între artilerii și lupte mai mici. Focul artileriei noastre l'a constrâns pe dușman, ca să părăsească din nou câteva tranșee spre sud dela Tarnow. Situația în Carpați e neschimbată. I-am respins pe Ruși din pozițiile lor împinse spre sud dela înălțimile strămtorilor. Pe câmpul de războiu din sud n'au avut loc evenimente.

Berlin, 24 Ianuarie. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu din apusul dela 23 Ianuarie a trecut fără nici un eveniment mai deosebit. În pădurea Argonne am respins ușor două atacuri ale Francezilor. În Vosgi, la Hartmans-Weilerkopf și spre nordost dela Steinbach am avansat și am făcut prizonieri 50 de vânători francezi.

Berlin, 24 Ianuarie. — Dela cartierul principal se anunță: În Prusia orientală și în partea nordică a Poloniei nu e nici o schimbare. Atacul nostru făcut la Borzimow împotriva zonei Sucha a reușit. Contratacurile dușmanului le-am respins, cauzându-le Rușilor pierderi mari. Atacurile Ru-

șilor făcute împotriva noastră spre nordvest dela Opcno au eșuat.

Conflict italo-austro-ungar.

Milano. — „Corriere della Sera” scrie: Conflictul ivit între Austro-Ungaria și Italia în urma faptului, că armata austro-ungară intrând în Belgrad, au luat deacolo ca ostatici 4 supuși italieni, e aplanat. Cei patru Italiani vor fi ținuți încă 3 săptămâni în carantină și apoi vor fi puși în libertate. (Berliner Morgenzeitung).

Ofensiva împotriva Serbiei iminentă.

Frankfurt. — „Frankfurter Zeitung” scrie: Noua gupare și schimbare a trupelor austro-ungare devenită necesară în urma retragerii din Serbia a progresat încât pornirea noii ofensive împotriva Serbiei e în perspectivă în cel mai apropiat viitor.

Vapor italian scufundat?

Roma. — Acum câteva zile un comunicat otoman anunță că în timpul unei lupte navale pe Marea Neagră, un vapor italian a fost scufundat de vase rusești. Comentând această știre „Giornale d'Italia” observă: Toate vapoarele de comerț italiene nu merg dincolo de De-deagaci. În Marea Neagră nu se află nici un vapor aparținând vre-unei societăți de navigație subvenționate de stat. Numai patru piroscafe, două ale Societății „Marittima” și două ale companiei „Italiana” au fost oprite de autoritățile italiene, la izbucnirea războiului, în porturile dunărene Brăila și Ismaila. Prin urmare nu poate să fie vorba, decât de vre-un piroscaf aparținând ve-unui amator particular, dar atât ministerul de marină cât și inspectoratul serviciilor maritime n'au primit nici o știre în această privință. (A. T. I.)

În jurul incidentului dela Hodeida.

Roma. — În urma insistențelor energice făcute de guvernul italian la Constantinopol, pentru rezolvirea grabnică a incidentului dela Hodeida, Sublima Poartă, prin intermediul cablului nostru a ordonat valiului din Ymen să dea imediată satisfacțiune guvernului italian fără să aștepte rezultatul anchetei și indiferent care ar fi acel rezultat, prin imediata liberare a consulului englez, prin liberarea și despăgubirea cavasului și salutul drapelului italian. (A. T. I.)

Italia întinde limita apelor teritoriale.

Roma. — Italia a comunicat Statelor-Unite că a întins limita apelor teritoriale italiene dela 3 la 60 mile.

Statele Unite au recunoscut autoritatea Italiei de a lua această măsură.

Pe frontul oriental.

Roma. — Pe teatrul oriental luptele se dau numai a Dunajetz între artilera grea austro-ungară și cea rusă. Mai multe granate rusești au lovit Tarnow provocând incendiu.

Ziarele din Londra primesc din Petrograd știrea că la Nord de Vistula Rușii au ocupat satele fortificate din pădurea Johannesburg și dela îmbucătura râului Vud cu lacurile Mazuriene; înaintând spre Mlawa Rușii au ocupat Sierpc la nordvest de Plock.

Înaintarea Rușilor pe trei părți are de scop să mențină comunicațiunea liberă cu armata principală și să împiedece pe Germani de a trece Vistula.

Guvernatorul german din Lodz a ordonat ca 10 mii de lucrători ruși să lucreze la întărirea orașului. (A. T. I.)

Flandra meridională transformată într'o baltă.

Roma. — Corespondentul din Londra al ziarului „Courant” din Rotterdam vestește că condițiunile soldaților englezi cari se află pe linia luptelor din Flandra sunt foarte anevoioase din cauza ploilor neontenite. Tranșeele s'au prefăcut în niște râuri, așa încât oamenii nu pot să stea într'nsele mai mult ca 24 ore. Inundațiile, ruperea zăgazurilor și săparea tranșeelelor au transformat întreagă Flandra meridio-

nală într'o singură baltă imensă, și vor trebui mai mulți ani de muncă spre a da din nou acestui ținut înfățișarea sa obișnuită.

Din Albania.

Roma. — Baronul Aliotti, ministrul Italiei la Durazzo, a avut la Roma, lungi convorbiri cu ministrul de externe și președintele consiliului. S'au discutat măsurile potrivite cu situația încurcată și delicată din Albania.

Din Durazzo se află că în oraș e liniște.

„Idea Nazionale” află din Valona că în ținutul Berat, la 90 de kilometri dela Valona, răsvrății au început să se miște. Spre a preîntâmpina orice surprindere, guvernul italian va trebui să întărească micul corp de expedițiune cu trupe din infanterie și artilerie, fără însă a întinde zona de ocupare de localitățile din jurul Vaolnei, cari au fost până acuma întărite de trupele italiene.

Evacuarea Belgradului.

Budapesta. — Ziarul „Novosti” din Niș anunță că guvernul sârbesc a dat ordin populațiunii civile din Belgrad ca să evacueze orașul din motive de tactică militară.

Sofia. — „Utro” primește din Niș știrea că comandamentul superior al armatei sârbești a provocat populația Belgradului să părăsească orașul. Termenul de evacuare a expirat și cea mai mare parte a populației a părăsit Belgradul.

Tendențele cărții galbene franceze.

Berlin. — „Münchener Neueste Nachrichten” scrie, că rectificările făcute Cărții galbene franceze fac să reiasă lacunele sale importante și stabilesc între altele, că Franța, după propria sa mărturisire, n'a făcut nimic spre a modera Rusia după cum i-a propus Germania prin intermediul ambasadorului său la Paris von Schoen. Scopul vizibil al Cărții Galbene este, de a refuza în mod tendențios să recunoască Germaniei dorința ei de pace, dar nu e capabilă să aducă probe reale în sprijinul acuzației contra Germaniei.

Beligeranții fac sacrificii fără rezultate.

Roma. — Se telegrafiază din Bassel că o critică asupra războiului pe frontul franco-belgian conchide, că rezultatele obținute de beligeranți, față de enormele pierderi ce suferă, sunt cu totul neînsemnate.

Din Paris se primește știrea despre o serie de lupte în diferite puncte pe linia de tranșee. Ocuparea a câtorva sute de metri de tranșee, a vreunui sat fără importanță, sau a vreunui hectar de pădure, se consideră ca mare victorie. Înțelesul tradițional a războiului este astfel cu totul alterat.

Din această acțiune îmbucătățită rezultă, că nici una din părți nu ia o inițiativă mai accentrată pentru a hotărî soarta războiului printr'o lovitură de forță. E vorba numai de tenacitate și de cantitate de oameni.

Bulgarii și pretențiunile Ucrainenilor.

Sofia. — Comentând aspirațiunile Ucrainenilor de a forma un stat independent ucrainian, ziarul „Dnewnik” zice: „aceste aspirațiuni ar trebui să deschidă ochii mai ales statelor balcanice asupra așa zisei pretențiuni liberatoare rusești. Despotismul rusesc este agresiv și implacabil față de vecinii Rusiei. Așa fiind statele balcanice și vecinii ei actuali ar trebui să se întrebe care le-ar fi soarta dacă Rusia ar triumfa? Prin crearea unui stat ucrainian, Rusia ar fi îndepărtată de Marea Neagră și un zid de apărare al statelor balcanice s'ar ridica contra pericolului rus. Totdeodată ar înceta și interesul Rusiei de a intra în Balcani. Crearea unui stat ucrainian este deci o necesitate istorică pentru toți. Existența statului ucrainian este amenințată de Rusia dar cine dela nord și până la Constantinopol nu este amenințat de Rusia?”

Luptele din golful persic.

Berlin. — Agenția Reuter comunică, că la Bombay a sosit un mare număr de răniți din trupele engleze și indiene, cari au căpătat răni în luptele dela golful persic. Ei însăși spun că n'au avut succesul sperat. Turcii sunt foarte rezistenți, se retrag după fiecare atac pentru ca la noapte să atace din nou. Aceste atacuri de noapte neașteptate i-au costat scump pe Englezi. Turcii se retrag adesea în părțile accidentate ale terenului, lasă pe Englezi să treacă și apoi deschid un foc ucigător, asupra lor.

Mesagiul regelui Suediei.

Stockholm. — Regele a deschis Reichstagul printr'un discurs al tronului, relevând că măsurile militare pentru păstrarea neutralității și protecțiunea regatului au cerut jertfe simțitoare. Grijă pentru neutralitate, dreptul și autonomia Suediei, mai cere ca forțele militare să fie totdeauna gata. Deși Suedia se bucură de pace, viața economică a poporului a suferit mult. La aceasta a contribuit într'un grad înalt împrejurarea, că principiile de drept internațional, cari regulau în vremile anterioare drepturile statelor neutre, nu mai sunt actualmente recunoscute de către beligeranți. Regele a menționat acordul convenit cu Norvegia, cu ocaziunea războiului european și întrevăderea regilor scandinavici; toate acestea au tins la întărirea pozițiunii Suediei. Regele a exprimat dorința ca bunele raporturi dintre statele scandinave să fie ulterior consolidate. Prin aceasta sperând că neutralitatea noastră va putea fi menținută, trebuie luate în mod viguros măsuri pentru apărarea țării și pentru ușurarea efectelor economice ale războiului.

Regele a mulțumit pentru deciziunea luată în ultima sedință în favoarea întăririi naționale și a anunțat că se vor cere creditele trebuincioase pentru asigurarea apărării naționale. (Corr. Bureau).

Audiența solemnă a ministrului României la Sultan.

Constantinopol. — D. Manu, ministrul României a remis Joi după amiază, în audiență solemnă, scrisorile sale de acreditare Sultanului cu prilejul suirei pe tron a M. S. regelui Ferdinand. Alocuțiunile schimbate cu acest prilej au făcut o excelentă impresiune. D. Manu a amintit între altele, că în cursul ultimilor doi ani stăruințele sale cele mai sincere au tins continuu la menținerea relațiilor amicale existând între cele două țări pe baza unei tradiții deja vechi fundată pe simpatii reciproce ale celor două popoare și pe multiple interese comune. A asigurat că va continua să consacre puterile sale aceleiași opere.

Sultanul a rămas, zicând între altele că are ferma speranță, că cordialitatea care a caracterizat relațiile dintre cele două țări sub domnia regretatului monarh al cărui doliu îl poartă România, va fi menținută și consolidată sub domnia regelui Ferdinand. Puteți fi sigur, a zis sultanul, că eforturile tinzând la dezvoltarea simpatțiilor tradiționale, existând între cele două popoare precum și întărirea relațiilor amicale dintre cele două state vor întâmpina din partea guvernului meu primirea cea mai grăbită. Sultanul a însărcinat pe ministrul României să transmită Regelui salutările sale.

Diferite.

— Din izvor autorizat se afirmă că sunt lipsite de orice teme știrile câtorva ziare, că la Viena ar fi avut loc manifestațiuni ostile Italiei.

— Se telegrafiază din Bassel că în Alsacia de sus s'au expulzat, pe ziua de 20 c., toți străinii aparținând statelor neutre.

— Este cu totul lipsită de teme știrea dată de câteva ziare relativă la incidentul și pagubele ce ar fi suferit crucișătorul italian „Coatit”. (A. T. I.)

— Ziarul „Popolo Romano” primește din Berlin știrea că acolo se crede că ocuparea orașului Tâbrîs de către Turci va atrage după sine unirea bandelor persiane cu armata otomană.

— Ziarul „Messaggero” primește din Viena știrea, că între nuntial papal și împăratul Francisc Iosif a avut loc o întrevădere cu privire la modalitatea schimbului de prizonieri invalizi.

— Criticul militar al ziarului „Tribuna” zice că

Rușii bine fac a se teme că tăcerea completă a Germanilor pe tot frontul, exceptând micile lupte insistente de pe Rawka, tinde să ascundă pregătirile pentru o nouă ofensivă germană.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 25 Ianuarie 1915.

Distingeri. Au fost decorați de Maj. Sa pentru meritele ce și-au câștigat pe câmpul de luptă, următorii ofițeri români din armata monarhiei:

D. major *Toma Filipescu*, dela regimentul 63 de infanterie, cu înaltul ordin Coroana de fer cl. III.

Cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif pe insigniile crucei pentru merite militare medicii căpitani *Dr. Ioan Cristian* dela spitalul militar 2/12, *Dr. Octavian Florea*, dela reg. 51 de inf., *Dr. George David* dela reg. 27 de inf., *Dr. Iuliu Moldovan*, dela corp. II. etap., *Dr. Nicolae Butean* comand. spit. mil. 2/6, iar med. căpit. *Dr. Eugen Curta* dela bat. 23 de vânători, și *Titu Perția*, medicul șef al spitalului comitatens din Făgăraș, pentru deosebitele merite câștigate și vitejia rară dovedită în fața dușmanului, au fost decorați cu crucea militară de aur cu insigniile medaliei pentru bravură. Locot. *Romul Salvan* dela div. 4 de obuziere grele a fost distins cu crucea pentru merite militare cl. III, iar locotenții *Emil Crisan* și *Brutus Benția* au fost lăudați prin ordin de zi.

Vaticanul s'ar apropia de guvernul italian? Ziarul „Perseveranza” din Milano zice că ar fi avut loc între vatican și guvernul italian tratative particulare având de scop restabilirea relațiilor diplomatice. Aceste tratative nu ar avea încă decât un caracter premergător; dar în ultimele zile au avut loc convorbiri între un cardinal și un senator, cece denotă raporturile cu curtea italiană.

Cunoscutul publicist englez d. Seton Watson mai cunoscut sub pseudonimul Scotus Viator, se află de câteva zile în București, unde, după cum se spune, a avut câteva întrevăderi cu diferite personalități politice române.

Generalul Hindenburg este incontestabil unul din cei mai mari generali și numele său va rămâne celebru în istoria războaielor. Bărbat serios și modest, el a evitat reclama, și este foarte puțin ceece se știe despre viața lui de până aci. Se va ceti deci cu mult interes biografia marelui general ce pregătește acum chiar fratele său, Berhard von Hindenburg, care s'a mai distins ca scriitor, sub pseudonimul de Bernhard von Burgdorf. Biografia va fi însoțită de un număr de documente autentice și de fotografii ale lui Hindenburg. (c. n.)

Locotenentul von Bülow, din regimentul al doilea de ulani al gârzei imperiale germane, a fost atașat pe lângă Legația germană din București.

Biblioteca Academiei Române. În anul 1914 s'au consultat de 7371 cetitori 20.305 volume și broșuri tipărite; de 1242 cetitori s'au consultat 4572 manuscrise, 22653 documente, 591 cărți vechi românești (1508—1830).

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în anul 1914 cu 4372 volume și broșuri 2319 numere de reviste române, 2145 reviste străine, 68 atlase și hărți, 100 stampe și portrete, 95 volume manuscrise, 578 documente, 250 fotografii, 9 alburi, 7733 foi volante, și 1229 obiecte de muzeu.

Necrolog. — Adânc întristați aducem a cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, trecerea prea timpurie din viață a mult iubitului nostru frate, cumnat, unchiu și văr **Dr. Eronim Tătar** medic cercual în Bata (coi. Caraș-Severin) întâmplată în Pianul superior Sâmbătă în 23 Ianuarie în etate de 50 ani după scurte dar grele suferințe. Osemintele scumpului defunct se vor transporta spre odihnă vecinică azi Luni în 25 Ianuarie la orele 3 p. m. în cimiterul gr. ort. în cripta familiară din Szászsebes.

Sebeșul-săsesc, 23 Ianuarie 1915. — Valentin Tătar șef de gară Bascov, Nicolae Tătar proprietar Sighișoara, Zaharie Tătar notar Pia-

nul de sus, Iosiv Tătar maiestur faur Sebeș, Conelia Tătar măr. Dr. Vasilescu București, Ambrosiu Tătar învățător Sebeș ca frați. Dr. Alexandru Vasilescu avocat București, Mița, Maria, Elisaveta, Emilia, Ana ca cumnat și cumnate. Elena, Cornelia, Ofelia, Virgil, Cornelia, Ghiță, Nicolae ca nepoți și nepoate. Mitică Christea adm. de plasă văr.
Odihnește în pace suflet nobil!

Socialiști condamnați în Rusia. Se telegrafiază din Paris că ziarul „Humanité” a aflat din Odessa că instigatorul socialist Adamovici și 73 din tovarășii săi au fost condamnați din cauză că o ediție a ziarului lor sindicalist nu a fost supus cenzurei. Adamovici a fost osândit la exil pe viață în Siberia; alții — au fost condamnați la muncă silnică timp de mai mulți ani și alții la închisoare timp de câțiva ani.

Ultima oră.

LUPTĂ ÎNTRE FLOTA ENGLEZĂ ȘI GERMANĂ.

Berlin. — Behnke, șeful statului-major al marinei de războiu germane a dat următorul comunicat:

Cuirasatele noastre „Seydlitz”, „Derflinger”, „Moltke” și „Blücher”, 4 crucișătoare mai mici însoțite de 2 flotile de torpiloare leșind azi (Duminică) înainte de amiază în Marea Nordică s'au ciocnit cu flota engleză compusă din 5 crucișătoare de războiu, mai multe crucișătoare mici și 26 de distrugătoare de torpile. Dușmanul după o luptă de 3 ore s'a retras la 70 mile maritime dela Helgoland în direcția spre nordvest. După informațiile primite până acum un crucișător de război al Englezilor și din partea noastră cuirasatul „Blücher” s'au scufundat. Celelalte vase germane s'au întors neatînse în port.

TORPILOARE RUSEȘTI ÎNTR'UN PORT TURCESC DESCHIS.

Constantinopol. — Torpiloare rusești au pătruns într'un port deschis din Marea Neagră și au capturat în port două bărci de pescuit. Rușii i-au luat pe pescari cu ei ca prizonieri.

DEPOZITE DE CARTUȘE ARUNCATE ÎN AER.

București. — În Brest-Litovsk (Rusia) au fost aruncate în aer mai multe depozite de cartușe. Se crede că atentatul a fost o operă a revoluționarilor.

RETRAGEREA RUȘILOR LA TARNOW.

Cracovia. — Spre apus dela Tarnow Rușii și-au menținut unele puncte ale pozițiilor lor. Pe țărmul drept al Dunaietului, Rușii au fost constrânși să părăsească o majeriște, dela care ei au făcut un pod peste râu, fiind total bombardată de artileria noastră.

URMĂRIREA RUȘILOR INFRĂNȚI ÎN BUCOVINA.

Bistrița. — Rămășițele armatei rusești înfrânte la Cărlibaba se refugiază spre Lucina Moldova, în direcția Rădăuțului. Trupele noastre victorioase îi urmăresc pe Ruși.

GERMANII BOMBARDEAZĂ SOISSONS.

Genf. — „Newyork Herald” din Paris anunță că Germanii au început ieri să bombardeze din nou Soissons, cauzând mari pagube Franțezilor.

LUPTELE ÎN UNG.

Ungvár. — Situația în valea râului Ung nu s'a schimbat. Artileria noastră împușcă asupra Rușilor din poziții bune. Rușii nu pot rezista efectului nimicitor al artileriei noastre. Timpul pe acest front e dealtcum favorabil.

INTĂLNIREA MOSTENITORULUI CU MINISTRUL BURIAN ÎN FRANKFURT.

Frankfurt. — Mostenitorul Carol Francisc Iosif a sosit Duminică dela cartierul principal german la Frankfurt, unde l'a primit în audiență ministrul de externe austro-ungar, baronul Burian, într'o audiență de o oră. Mostenitorul și-a continuat încă în aceeași zi drumul spre Viena, iar baronul Burian la cartierul german.

Redactor responsabil: Constantin Savu.